

Då jag nära ett halft sekel nitiskt och troget använt hela min lifskraft och arbetsförmåga, så skulle detta Riksdagens vedermäle och belöning högeligen glädja åldringen, som i anseende till de betydligt ökade hyrorna, lefnadsmedlens och förnödenhetens högt stegrade pris, krono- och kommunal-skatter, med ett ord allt, försvårar bergningen, hvartill kommer bekymret för mina efterlevandes, min 73-åriga hustrus och trenne oförsörjda döttrars existens, då min pension indrages och de gå miste om den förhöjda pensionen.

Lund i Januari 1882.

L. P. Regnell.

N:o 43.

Af Herr H. Johnsson i Broby: Om utfärdandet af bestämmelser, hvarigenom torparne å statens jordegendomar icke vidare betungas med oskäligt hårda kontraktsvilkor.

Under det sista årtiondet hafva arrendeafgifterna för såväl statens som enskildes egendomar i betydlig grad ökats. Denna stegring har hufvudsakligen uppstått såsom följd deraf att jorden genom ett förbättradt beredningssätt kommit att gifva en större afkastning än hvad förut egt rum. Uti de fall, då arrendebeloppen blifvit förhöjda af nyssnämnda anledning, synes mig, att man icke kan hafva något att deremot anmärka.

Men det gifves emellertid vissa fall, i hvilka helt andra förhållanden än ett förbättradt brukningssätt åstadkomma en sådan öfverdrifven höjning af arrendeafgiften, att arrendatorerna nödgas tillbringa sitt lif uti största fattigdom och elände. Dylika fall inträffa nästan aldrig vid utarrendering af enskildes egendomar, men deremot uppstå de mycket ofta vid bortlegning af torp, som

lyda under statens jordegendomar. Dessa sistnämnda egendomar innehafvas nemligen i allmänhet antingen på 20-årigt arrende eller ock på boställsinnehafvarens tjänstetid, hvilket allt förorsakar att de torpare, som antagas, icke kunna påräkna att få besitta de åt dem upplåtna torplägenheter längre tid än antingen 20 år eller ock under den obestämda tid, som bostället innehafves af tjänstemannen. Då nu en staten tillhörig jordegendom ombyter innehafvare, så föreskrifvas ofta för de derå befintliga torpare en sådan förhöjning uti deras skyldigheter i arbete och kontanta penningar, att det blifver för dem omöjligt att, om de antaga dem, erhålla en nödortftig bergning. Visserligen äro dessa torpare icke lagligen tvungna att antaga de vilkor, som bestämmas af den nye arrendatoren eller boställshafvaren; men härvid sammanträffa tyvärr vanligtvis, i anledning af nu gällande lagars beskaffenhet, vissa omständigheter, hvilka bringa torparen i den ställning, att han finner sig nödsakad eller förledd att antaga de ruinerande kontraktsvilkor, som föreläggas honom. Sålunda är det i 4 § af Kongl. Förordningen den 23 Januari 1836 stadgadt, att arrendatoren skall utan någon ersättning bygga och underhålla torpen. Vanligen öfverflyttar arrendatoren eller boställsinnehafvaren denna skyldighet på torparen, hvilken ej sällan inbillar sig att de af honom uppförda byggnader äro hans egendom, och, då han vid torpkontraktets upphörande inser sitt misstag, söker afhjelpa det genom att underskrifva ett kontrakt, som är hårdare än det förut gällande. Härtill kommer att en torpare, för att kunna erhålla någon ringa inkomst af det till område och fruktbarhet nästan alltid obetydliga jordområde, som han brukar, måste å detsamma ej blott nedlägga mycket arbete, utan äfven hela sitt kapital eller egendom, hvaraf följer att han ogera vill, då kontraktet utgått, lemna torplägenheten utan hellre underkasta sig de orimliga vilkor, som stadgas af den nye arrendatoren eller boställsinnehafvaren, ehuru dessa vilkor kanske snart befinnas vara omöjliga att fullgöra och derföre bringa torparen till tiggarsstafven eller fattighuset.

Då de här ofvan antydda missförhållandena grunda sig på en felaktig lagstiftning, hvilken uppmuntrar vinningslystna menniskor till att förtrycka sina medmenniskor, och då det icke är förenligt med statens fördel att det uppstår en massa utfattiga familjer, som falla fattigvården till last, så anser jag att åtgärder böra vidtagas för att afskaffa berörda missförhållanden. Ett botemedel härvidlag vore måhända utfärdandet af en lag, hvari boställshafvarne eller arrendatorerna af statens jordegendomar berättigades att, i likhet med enskilda jordegare, utfärda torpkontrakt på 49 år, hvarvid domänförvaltningen kunde utöfva kontroll, så att ej missbruk egde rum; men ifall en sådan lag ändock skulle anses leda dertill, att städja eller ackord komme att i hemlighet gifvas af torparen, hvarigenom staten skulle förlora, så tyckes mig att missförhållandena borde kunna, utan att deraf uppstode någon olägenhet för staten, upp-

häfvas derigenom, att det föreskrefs att, då sådan syn och värdering eger rum, hvilken brukar föregå utarrenderingen af en staten tillhörig jordegendom, sagda syn och värdering äfven skulle omfatta de derå befintliga torp samt bestämman ett maximum för torparens blifvande vilkor, hvilket maximum den nye arrendatoren eller boställshafvaren icke fick öfverskrida.

På grund af hvad här ofvan blifvit anfördt får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville besluta en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t, hvori anhålles det Kongl. Maj:t täcktes så fort sig göra låter till Riksdagen inlemna förslag till sådana föreskrifter, hvarigenom torparne å statens jordegendomar ej betungades genom oskäligt hårda kontraktsvilkor.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1882.

H. Johnsson.
